

Motion till riksdagen 2008/09:U355

av **Sven Bergström m.fl. (c)**

Folkviljan och nya EU-fördrag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att ett godkännande av ett nytt EU-fördrag bör ske i den ordning som gäller för stiftande av grundlag, dvs. två riksdagsbeslut med likadant innehåll och ett allmänt val mellan de två besluten.

Motivering

År 2005 röstade väljarna i Frankrike och Nederländerna med klar majoritet nej till det så kallade konstitutionella fördraget. Därmed hade fördraget fallit. Efter en ”tankepaus” återkom dock EU med ett nytt, omarbetat förslag, Lissabonfördraget. Sakligt sett har båda fördragen i stort sett samma innehåll. (Enligt den brittiska tankesmedjan Open Europe är innehållet i praktiken till 96 procent identiskt.)

Lissabonfördraget innebär en omfattande maktöverföring till EU. På en rad nya områden införs majoritetsbeslut i ministerrådet, vilket innebär att nya lagar kan införas i Sverige även om en enig riksdag säger nej. Finns majoritet i ministerrådet hjälper inga nationella beslut däremot. Samtidigt stärks de stora medlemsländernas inflytande över besluten. Medan Tyskland fördubblar sin röststyrka i ministerrådet från dagens 8,4 procent till 16,7 procent minskar Sveriges röststyrka från dagens 2,9 till 1,8 procent. De stora medlemsländernas inflytande på EU:s beslut ökar på de mindres bekostnad.

För vår del ser vi det som särskilt allvarligt att Sverige inte i det nya fördraget har förhandlat fram något undantag från den gemensamma valutan, euron, vilket Storbritannien och Danmark har. Likaså finns det skäl att diskutera formuleringarna om ett gemensamt EU-försvar, vilket i praktiken riskerar att innebära att Sverige måste ge upp sin militära alliansfrihet. Risken är också uppenbar att EU-rätten anses överordnad den nationella lagstiftningen på arbetsrättens område.

Fel! Okänt namn på

Vi anser att ett nytt fördrag ska inriktas på att göra det europeiska samarbetet smalare men vassare. EU, ska främst vara ett samarbete mellan självständiga stater, men samtidigt ha kraftfulla muskler när det gäller viktiga gränsöverskridande frågor som miljö, handel och kamp mot internationell brottslighet. Med Lissabonfördraget blir EU både bredare och mer klåfingrigt.

Lissabonfördraget innebär att ytterligare makt, även lagstiftande makt, överförs från nationell nivå till unionsnivå. Enligt vår mening har den nu sittande riksdagen fått makt och myndighet att å svenska folkets vägnar stifta lagar och fatta kloka och framsynta beslut till gagn för arbete, utveckling och välfärd. Men den sittande riksdagen har inte begärt och inte heller fått något mandat av svenska folket att avlöva sig själv, och slussa sin makt vidare till EU, vilket Lissabonfördraget innebär.

En rad tunga remissinstanser, som Advokatsamfundet och Uppsala universitet, har kommit fram till att fördraget ”rör principerna för statsskicket” och därför bör behandlas som en grundlagsfråga. Exempelvis upphör riksdagens grundlagsfästa monopol att lagstifta när det gäller straffrätten om Lissabonfördraget träder i kraft.

Även Lagrådet lyfter fram att riksdagens ställning kraftigt urholkas vid ett godkännande av Lissabonfördraget. I sitt remissyttrande framhåller Lagrådet:

”De nu nämnda överlåtelseerna av normgivningskompetens och traktatmakt är så omfattande och betydelsefulla att riksdagens ställning reellt sett urholkas i väsentlig grad.”

Enligt vår mening är frågan om ett nytt EU-fördrag med så långtgående konsekvenser av sådan vikt att frågan inte kan avgöras nu genom ett beslut i riksdagen.

Det finns flera möjliga alternativ till hur frågan kan behandlas för att skapa en ökad legitimitet och bättre förankring av beslutet. Ett sätt är att frågan får avgöras i en folkomröstning där folket får ta ställning som i Frankrike, Holland och Irland.

Ett minikrav enligt vår mening är att frågan om Lissabonfördraget åtminstone hanteras så att den kan få stort utrymme i en allmän valrörelse innan ett slutgiltigt beslut fattas. Det skulle innebära att frågan avgörs genom två riksdagsbeslut med likadant innehåll och att ett allmänt val hålls mellan de två besluten. I praktiken ett beslut före valet 2010 och ett ytterligare beslut av en ny riksdag efter valet. Detta bör ges regeringen till känna.

Regeringarna runt om i EU:s medlemsländer har ansträngt sig för att undvika folkomröstningar om det nya fördraget. Resultatet är att innehållet knappast alls har diskuterats i en bred, demokratisk debatt i medlemsländerna, vilket borde vara en självklarhet.

Irlands grundlag är emellertid så entydig att en folkomröstning inte går att undvika. All maktöverföring från Irland till överstatlig organisation måste vara förankrad hos en majoritet av medborgarna. Därför är Irland det enda medlemsland som har haft en bred folklig debatt om Lissabonfördraget – och svaret blev som vi vet ett tydligt nej vid folkomröstningen i juni.

I stället för att följa EU:s regelverk, som kräver att samtliga medlemsländer godkänner ett nytt fördrag, och avbryta ratificeringsprocessen, fortsätter denna i de länder som ännu inte har tagit ställning. Irländarna ska så små-

Fel! Okänt namn på

ningom övertalas att rösta ja i en ny folkomröstning med hjälp av några undantag från fördraget, är tanken.

Vi anser att EU:s utveckling och innehållet i ett nytt omfattande och långtgående fördrag måste diskuteras och förankras i folkviljan. Därför anser vi att även Sverige bör ge medborgarna möjlighet att ta ställning till Lissabonfördraget innan riksdagen slutligen avgör frågan.

Stockholm den 7 oktober 2008

Sven Bergström (c)

Eva Selin Lindgren (c)

Per Lodenius (c)